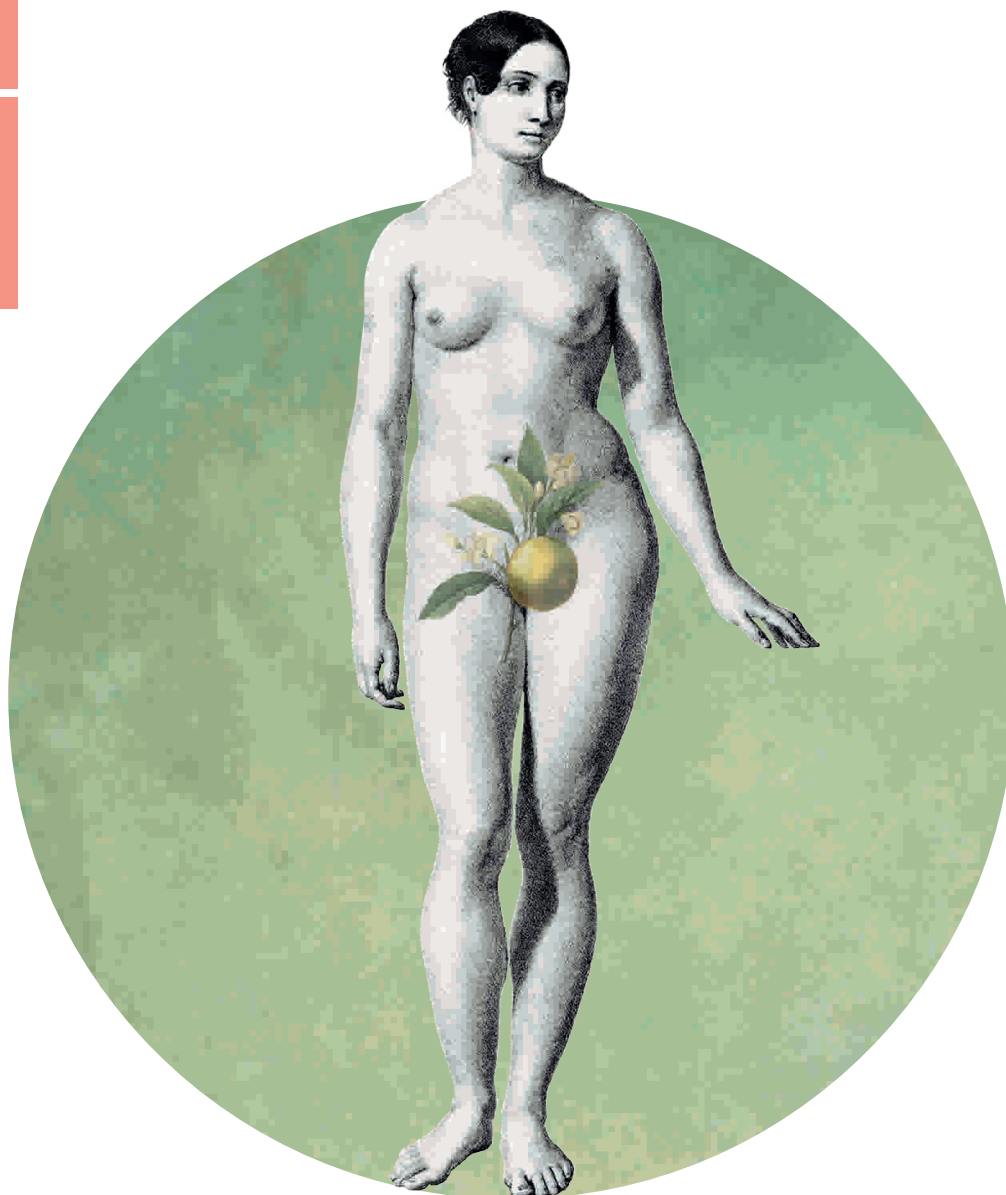

Meestal zijn cysten op de eierstok onschuldig en dus geen reden voor bezorgdheid. Toch hebben vele vrouwen vragen.

Cysten op de eierstok

5 prangende vragen

Sophie Fluyt – Maurice Vanbellingen

Eierstokcysten komen vaak voor en boezemen angst in. Sommige zijn gevaarlijk of kunnen problemen geven, maar de meeste zijn onschuldig en verdwijnen vanzelf. Uit de posts op discussiefora blijkt echter dat veel vrouwen zich er vragen over stellen.

Tijdens een routineonderzoek stelt uw gynaecoloog vast dat u mogelijk een cyste hebt op een eierstok.

Hij vertelt u echter dat er wellicht geen reden is tot bezorgdheid en dat de kans groot is dat de cyste vanzelf zal verdwijnen. Dan beginnen er misschien toch vragen door uw hoofd te spoken. Net als zovele andere vrouwen gaat u dus maar een kijkje nemen op een of ander discussieforum waarop lotgenoten hun ervaringen delen. Maar die maken u nog ongeruster! Daarom gaan we dieper in op vijf vragen waar heel wat vrouwen met eierstokcysten mee worstelen.

1

Wat is een cyste op de eierstokken?

Een eierstokcyste is een met vocht gevuld zakje dat zich ontwikkelt in of op een van de eierstokken.

Dat is niet uitzonderlijk en meestal ook niet gevaarlijk. Heel wat vrouwen merken er zelfs niets van, omdat cysten vaak geen klachten geven en dikwijls na twee tot drie maanden vanzelf verdwijnen.

Er zijn verschillende soorten cysten. De meest voorkomende houden verband met de menstruatiecyclus en noemt men functionele cysten. Ze komen voor tijdens de vruchtbare jaren (en af en toe ook nog tot kort na het intreden van de menopauze). Deze functionele cysten ontstaan op het moment van de ovulatie (zie kader hiernaast). Ze zijn doorgaans klein (3 tot 6 cm) en groeien meestal niet verder. Ze zijn in de regel ongevaarlijk en verdwijnen doorgaans na enkele weken vanzelf.

De tweede grote categorie van cysten staat los van de menstruatiecyclus en noemt men organische cysten. Die kunnen ontstaan uit eender welk deeltje van de eierstokken. Er bestaan dan ook meerdere types van. Door de band wordt hun evolutie meer opgevolgd. Organische cysten verdwijnen namelijk niet zo spontaan als functionele cysten en de kans is groter dat ze wel blijven groeien. Soms bereiken ze het volume van een sinaasappel en in extreme gevallen kunnen ze zelfs tot 50 cm groot worden.

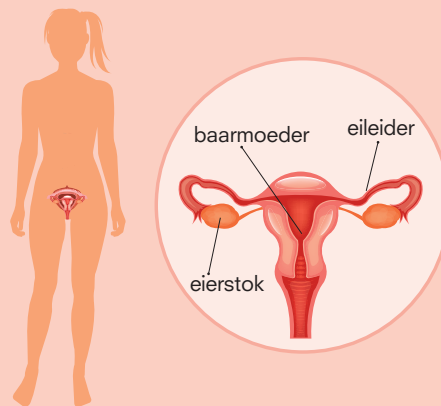
Cysten veroorzaken niet altijd klachten en komen soms toevallig aan het licht tijdens een of ander onderzoek, zoals wanneer de arts de buik palpeert of wanneer u een echografie ondergaat. In andere gevallen kunnen cysten echter wel gepaard gaan met klachten.

Rol van de eierstokken

Samen met de eileiders en de baarmoeder vormen de eierstokken de inwendige vrouwelijke geslachtsorganen.

De eierstokken lijken in niets op “stokken”, maar veeleer op twee amandelen van ongeveer 3 cm lang. Het zijn de eierstokken die eicellen produceren voor de voortplanting. In de eierstokken zitten hoopjes eicelblaasjes, de follikels, die de eicellen omhullen. Bij het begin van de menstruatiecyclus – normaal gezien om de 28 dagen – gaat een follikel rijpen en uit de eierstok puilen. De 14e dag barst de follikel open en komt de eicel vrij: dat is de eisprong of ovulatie. Met een sprongetje komt de eicel in de trechtervormige eileider terecht, waar ze in contact kan komen met een zaadcel. Als die de eicel bevrucht, begint er een nieuw leven. Wanneer de follikel echter niet openbarst of wanneer haar doorgang voor de eicel nadien verstopt raakt, kan ze een cyste vormen. Het blaasje groeit dan abnormaal en kan zich ontwikkelen tot een zogenaamde functionele cyste. Er bestaan ook organische cysten, die zich ontwikkelen uit andere delen van de eierstokken, bijvoorbeeld uit de kiemcellen die zorgen voor de eicelproductie.

De inwendige geslachtsorganen

2

Hoe groot is het risico op kanker?

Weinig eierstokcysten ontwikkelen zich tot een kankertumor. De kans dat een cyste “kwaadaardig” is, dus kanker, is iets groter na de menopauze. Daarom worden vrouwen na de menopauze vaker gecontroleerd en sneller geopereerd. Sommige van hen verkiezen trouwens om voor alle zekerheid alles te laten wegnemen. Uit studies blijkt echter dat zelfs na de menopauze cysten vaak vanzelf verdwijnen en kwaadaardige cysten relatief zeldzaam blijven. Bij vrouwen op vruchtbare leeftijd gaat het meestal om functionele cysten, die normaliter goedaardig zijn en dus niet uitmonden in kanker. Er zijn echter uitzonderingen. Daarom kan het nuttig zijn om ze te laten opvolgen, zeker bij grotere cysten. >

Cysten op de eierstokken vormen zelden kwaadaardige gezwellen.

>

3

Wanneer is een operatie nodig?

Artsen zijn sneller geneigd om vrouwen na de menopauze te opereren, omdat ze dan meer kans hebben op kanker. Ook als de cyste heel groot wordt, wat kan uitmonden in complicaties, kan een operatie aangewezen zijn. Dat geldt eveneens als ze veel pijn en andere klachten veroorzaakt. De ene arts zal al sneller dan de andere een operatie aanraden. Vergeet echter niet dat een dergelijke ingreep altijd risico's inhoudt. Daar moet u dus zelf over kunnen beslissen. Praat er open over met uw arts en stel alle vragen waar u mee zit, zodat u een weloverwogen keuze kunt maken.

4

Kan ik na de operatie nog kinderen krijgen?

Dat hangt ervan af. Op voorhand is het immers niet altijd met zekerheid te zeggen hoeveel de chirurg tijdens de operatie zal moeten wegnemen of kan behouden. Dat hangt af van de plaats van de cyste en de positie ten opzichte van de eierstok. Na de menopauze kunnen de cyste en de eierstok uit voorzorg volledig worden weggenomen om nieuwe cysten te voorkomen. Hoe dan ook is kinderen krijgen dan immers niet meer mogelijk. Maar bij jonge vrouwen met een kinderwens ligt dat gevoeliger. Soms is het mogelijk om de cyste weg te nemen zonder aan de eierstok te raken, maar niet altijd. Naargelang de chirurg één of beide eierstokken moet weghalen, kunnen de gevolgen wel zwaar zijn. Als er echter ook maar een klein stukje eierstokweefsel behouden kan blijven, is een zwangerschap vaak nog mogelijk. Bespreek dat dus met uw arts.

Bel ons

Hebt u een vraag over de prijs of het gebruik van een geneesmiddel, de behandeling die u volgt of een onderzoek dat u moet ondergaan?

Bel dan onze gezondheidslijn op 02 542 33 94. Maandag tot vrijdag van 9 uur tot 12.30 uur en van 13 uur tot 17 uur (vrijdag tot 16 uur).

5

Zijn er alternatieven voor een operatie?

Als een operatie niet meteen dringend aan de orde is, kan er worden gekozen voor een regelmatige controle via echografie om na te gaan of de cyste verdwenen of alleszins niet gegroeid is. Deze controle kan bijvoorbeeld om de drie maanden worden gedaan.

Afhankelijk van het resultaat kan men dan beslissen om verder niets te doen (als de cyste verdwenen of kleiner geworden is), ze verder te blijven controleren of ze indien nodig operatief te verwijderen. Eventuele klachten kan men in afwachting dat de cyste hopelijk vanzelf verdwijnt, behandelen, bijvoorbeeld met pijnstillers. Of u kunt uw spieren ontspannen en krampen verlichten met huis-tuin-en-keukenmiddeltjes, zoals een kruik of een warm bad.

Er zijn echter geen geneesmiddelen om cysten te doen verdwijnen. Zo is het, in tegenstelling tot wat soms wordt beweerd, niet bewezen dat de anticonceptiepil helpt tegen bestaande eierstokcysten. Wel zou ze het risico op nieuwe functionele cysten verkleinen. Daarom wordt ze wel eens voorgeschreven om de kans op hervallen (ontstaan van nieuwe cysten) te verkleinen. 🍓